ważył się wziąć Noples bez twego rozkazu? Saraceni uczynili wypad
i potykali się z Rolandem, twym dobrym wasalem; pozabijał ich
ostrzem swego miecza; aby zatrzeć ślady, zalał zakrwawione łąki i za-
topił je wodą. Dla jednego zająca on gotów cały dzień trąbić w róg. To
musi być jakaś igraszka, którą zabawia się ze swymi ludźmi. Któż by,
u Boga, odważył się wydać mu bitwę? Jedźże, królu! Czego się zatrzy-
mujesz? Ziemia nasza jest jeszcze daleko przed nami".

CXXXV

HRABIA ROLAND MA ZAKRWAWIONE USTA. Skroń mu pękła.
Dzwoni w róg boleśnie, z lękiem. Karol słyszy i Francuzi słyszą. Król
powiada: „Ten róg ma długi dech". Książę Naim odrzecze: „To dlatego,
że dzielny rycerz weń dmie. Wydaje bitwę, jestem tego pewien. Ten
sam, który go zdradził, namawia cię teraz, abyś chybił swej powinno-
ści. Uzbrój się, krzyknij swój okrzyk wojenny i wspomóż swych wier-
nych. Słyszysz wyraźnie: to Roland jest w rozpaczy!".

przełożył Tadeusz Boy-Żeleński

Śmierć Rolanda w bitwie pod Roncevaux[1]
ilustracja z manuskryptu (ok. 1455–1460)

Polecenia

1. Scharakteryzuj rycerza Rolanda.
2. Przedstaw, jak Roland uzasadnia odmowę wezwania pomocy.
3. Omów postawę Oliwiera. Porównaj ją z zachowaniem Rolanda.
4. Wyjaśnij, czym dla Rolanda jest honor.

Kontynuacje i nawiązania

Romantycy wobec średniowiecza

Deprecjonowaniu dziedzictwa „wieków średnich" przeciwstawił się romantyzm. Można by rzec, odkrył średniowiecze, dążąc do przywrócenia rangi jego utworom literackim i dziełom sztuki. Kultura średniowieczna łączyła według romantyków to, co swojskie, rodzime, z tym, co uniwersalne, ponadnarodowe. Z jednej strony czerpano zatem z tradycji średniowiecznych legend, mitów przechowywanych w kulturze ludowej, z drugiej strony podziwiano kulturowy uniwersalizm średniowiecza, wynikający z hegemonii łaciny oraz religii chrześcijańskiej. Średniowiecze fascynowało romantyków, którzy wyobrażali je sobie jako epokę tajemniczą, przepełnioną mistycyzmem, duchowością, fantastyką. Świat nadprzyrodzonych zjawisk istniał w niej na tych samych prawach co rzeczywistość racjonalna, naukowa. Po zracjonalizowanej epoce XVIII wieku oczywisty jest nawrót romantyków do estetyki średniowiecznej, w której ważną rolę odgrywały elementy irracjonalne i emocjonalne.

Romantycy [illegible] zidealizowaną wizję średniowiecza – epoki, w której [illegible] ludzkich poczynań. Ro[illegible]ości, bliski był